

**СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 6.3. „ЖИВОТНОВЪДСТВО“
В АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
2024-2029 г.**

Нормативна основа на Стратегията

Настоящата стратегия е изготвена в съответствие с приоритетите на Аграрен университет Пловдив, на националните и европейски приоритети в областта на образованието и науката, заложили в Мисията на Аграрния университет; Стратегия за образователната дейност в Аграрен университет – Пловдив за периода 2021 - 2030 година; Стратегия за развитие на научните изследвания в Аграрен университет - Пловдив 2018 - 2030; Стратегия за интернационализация 2021-2027; Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021 - 2030 г.; Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 - 2030 г.; Национална стратегия за учене през целия живот; Националната програма за развитие "България 2030"; Национална квалификационна рамка Закона за висшето образование; Закона за развитието на академичния състав в Република България; Стратегия „Европа 2030“; Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот.

Въведение

Обучението и научната дейност в областта на животновъдството в Аграрния университет – Пловдив се базира на дълбоки традиции, поддържани в продължение на повече от 7 десетилетия. Началото е положено при основаването през 1945 г., когато в град Пловдив е създаден Държавен университет с два факултета- Медицински и Агрономо- лесовъден. В рамките на последния са създадени три катедри, обучаващи студенти в областта на животновъдството: „Хранене и развъждане на селскостопанските животни“; „Частно животновъдство“, „Анатомия и физиология на домашните животни“. В следващите години, катедрите преминават последователно към създадения през 1950 г. Висш селскостопански институт, а след това и към Аграрен университет – Пловдив, през 2001 г.

След създаването на Аграрния университет в обучението по животновъдство започва новият етап, свързан с откриването през 2001 г. на специалността „Зооинженерство.“ **Разкриването на специалността е в съответствие със стратегията на Аграрния университет да се превърне от университет, обучаващ специалисти в областта на растениевъдство и растителна защита, във водещ национален образователен и научен център във всички области на аграрния сектор.**

Днес обучението по професионално направление 6.3. Животновъдство, в Агрономическия факултет „Св. Димитър Солунски“, на Аграрен университет - Пловдив, вече има **над 20 годишна история**. През 2002 г. е утвърден първият държавен прием за образователна степен „Бакалавър“. През 2003 година, Проектът за откриване на специалността е одобрен от Постоянната комисия по акредитация на НАОА (Писмо Изх. № 68/30.01.2003 г.).

Професионално направление 6.3. „Животновъдство“ заема структуроопределящо място в профила на Университета. **Катедра „Животновъдни науки“**, основно звено в обучението по направлението, е най-голямата в структурата на Аграрния университет. Чрез свои представители, заемали различни административни длъжности – декани и зам. декани на Факултета по агрономство и на Факултета по

тропично и субтропично земеделие, ректор, зам. ректори на Аграрния университет и др., катедрата активно допринася за развитието на Университета.

Обучението в ПН 6.3. „Животновъдство“, се провежда във всички степени на висшето образование: **бакалаври, магистри, доктори**. В отговор на промените и изискванията на пазара на труда е създадена и **първата в Университета хибридна специалност „Зооинженерство с информационни технологии“**, в която не само се съчетава обучение от две различни ПН, но и обучението се провежда от преподаватели от два университета: по животновъдство – от Аграрен университет – Пловдив и по информационни технологии от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Професионално направление 6.3. „Животновъдство“ е акредитирано от НАОА с оценка 9,21 и срок до следваща акредитация.

В рейтинговата система на висшите училища ПН 6.3. „Животновъдство“, в Аграрен университет- Пловдив заема първо място от 2016 до 2019 г. От 2020 г. е на второ място с разлика от първото от 2 до 4 точки, като АУ устойчиво е лидер по „Престиж“.

Мисия на обучението по специалностите от ПН 6.3. „Животновъдство.“

Осъзнавайки ролята на аграрния сектор и животновъдството, като неговата важна част, за осигуряване на хранителни ресурси, обезпечавачи национална сигурност на България определяме като основна мисия на обучението по ПН 6.3. „Животновъдство“ в Аграрен университет – Пловдив, създаване на високообразовани специалисти в областта на животновъдството, притежаващи задълбочени теоретични знания, практически умения и компетенции, адаптирани към съвременни тенденции в земеделието и в частност в животновъдството като: производство на безопасни, здравословни и качествени храни; съхраняване на генетичните ресурси; прецизно производство; дигитализация; предизвикателства на климатичните промени; използване на съвременни ОМИКС- технологии за управление на генетичните ресурси; устойчиво развитие, и т.н. Особено значение се отделя на изграждане на професионалисти с подчертано критично и аналитично мислене, новаторство и предприемчивост.

Освен към създаване на професионалисти в областта на аграрното производство, обучението се фокусира и върху изграждането на личности с висок морал, социална отговорност и активна гражданска позиция.

Аграрен университет - Пловдив и Тракийски университет - Стара Загора са единствените висши училища в България, в които се провежда цялостно завършено обучение в трите степени на висше образование в ПН 6.3 Животновъдство. Традициите, високият професионализъм на преподавателския състав, добрата материално-техническа база, обучението, основано на съвременните достижения и тенденции в националната и световната земеделска наука и практика в Аграрния университет, са създали отлични условия за пълноценна теоретична и практическа подготовка на студенти и докторанти, което прави специалностите от ПН 6.3 „Животновъдство“ атрактивни и предпочитани.

Предизвикателства пред развитието на ПН 6.3. „Животновъдство.“

Основните предизвикателства, които определят стратегията на обучението в специалностите от ПН 6.3 „Животновъдство“ в Аграрен университет - Пловдив са свързани с икономическите, демографските, социалните и еколого-етичните тенденции в европейското и българското земеделие, които налагат подготовката на **специалисти с широки компетенции и задълбочени познания:**

- за организиране и управление на производствените процеси - от модерни, високотехнологични, конкурентоспособни промишлени ферми и комплекси, до крехки, уязвими агробιοценози;

- за управление на националните генетични ресурси - от уменията за създаване на високопродуктивни техногенни породи, до осъзнаване на необходимостта и овладяване на методиките за съхраняване на богатите национални генетични ресурси от автохтонни и новосъздадени български породи.

Предизвикателствата за ПН 6.3. „Животновъдство“ са свързани както с външна среда, пряко свързана със системата на висшето образование и външна среда, косвено влияеща върху системата на висше образование и образователната дейност, така и с вътрешната среда, в която професионалното направление функционира и се развива.

Външна среда

Влиянието на факторите на външна среда са сходни с тези на другите професионални направления, като има и специфики, пречещи на устойчиво развитие на професионалното направление. Специалностите в ПН 6.3. „Животновъдство“ **не са включени** в постоянно разширяващия се списък на защитени специалности в България. В също време, именно тези специалности се нуждаят от защита и приоритетна грижа от страна на Държавата поради редица фактори:

- Обучението на специалисти в областта на животновъдството **е пряко свързано с обезпечаване на хранителни ресурси- въпрос от национална сигурност за всяка държава**. Бяхме свидетели как може в рамките на няколко дни да се затворят граници, да се разрушат дистрибуторски канали за доставки на ресурси и храни. В тази връзка, наличие на собствен животновъден сектор в България, управляван от добре подготвени високообразовани мениджъри зооинженери и обезпечаващ основни стратегически животински храни на населението, на постоянно основа, е от жизнено значение за нашата държава.
- Обучението по Зооинженерство изисква огромни усилия поради сложността и комплексността на необходимите за усвояване знания, а трудът в животновъдния сектор се отличава със своята напрегнатост и непрекъснатост на процесите. В тази връзка често кандидат-студентите предпочитат специалности, изискващи по-малко усилия, а в необходимите за обществото и свързани с реален бизнес специалности има сериозни **трудности за набиране на студенти**.
- Обучението по Зооинженерство изисква значителни **материални и финансови средства**, свързани с поддръжката на учебно експериментална база, ферми, фуражни ресурси, работна ръка, в сектор, който сам по себе си от години се намира във финансова криза.
- Поради високата стойност на обучението, **таксите**, които студентите в ПН 6.3. заплащат са много високи и са сравними с тези в най-желаните специалности, като например „Медицина“. При наличие на множество специалности у нас и в чужбина, с в пъти по-ниски такси или изобщо безплатни съществуването на ПН 6.3. в българското висше образование е застрашено.
- Липсват преференциални по-високи **стипендии**, които биха стимулирали избора на специалностите в ПН 6.3. „Животновъдство“.
- Обучението в ПН 6.3. „Животновъдство“ няма масов характер. Поради високите ресурси, необходими за поддържане на модерни учебни бази, обучението се провежда само в два Университета и **държавната поръчка е несравнимо малка** спрямо редица други ПН.

Вътрешна среда

Факторите на вътрешно-университетската среда са свързани основно с поддържането на имиджа и разбирането за важността на ПН 6.3. Животновъдство за АУ-Пловдив, като основно направление в аграрното образование. През 2026 г.

професионалното направление ще отбелязва четвърт-вековния юбилей. За този дълъг период са постигнати значителни успехи. Нашите випускници са водещи специалисти в обществения и частния аграрен сектор, носители са на престижни награди и отличия у нас и в чужбина. ПН 6.3 „Животновъдство“ е лидер в АУ-Пловдив по подобряване на качеството на обучението. За периода 2016 - 2020 г., коефициентът за качество е нараснал 73.4% - от 0,94 на 1,63. Това нарежда направлението на второ място по качество на обучението след ПН 6.1. „Растениевъдство“ (1,87), при което увеличението на коефициента за периода е 50.8%.

Считаме, че посоченото ни дава основание да предложим името и на второто професионално направление, по което обучава факултетът да бъде отразено в неговото име.

Стратегически цели в развитието на ПН 6.3. „Животновъдство“

Главна стратегическа цел в развитието на ПН 6.3. „Животновъдство“ в АУ-Пловдив е, запазвайки дългогодишните традиции и опит, да се изведе обучението и научните изследвания в областта на животновъдството на ниво, адекватно на динамично променящият се свят, в съответствие с националните и тези на ЕС стратегии и цели за развитие; запазване и развитие на Аграрен университет-Пловдив, като важен образователен и научен център в областта на животновъдството в регионален, национален и международен мащаб.

Постигането на основната стратегическа цел е възможно чрез осъществяване на отделни стратегически подцели и задачи, касаещи: акредитация и рейтингова система; учебна дейност; научно- изследователска и приложна дейност; кадрово развитие; професионална реализация на студентите и връзки с бизнеса; материално-техническа обезпеченост.

I. Акредитации и рейтингова система

Цели:

- I.1. Перманентен анализ на критерии за акредитация и рейтинг, и предприемане на действия за поддържане на висок рейтинг и акредитационна оценка на професионалното направление при акредитацията на:
 - **ОКС „Бакалавър“**, с 2 акредитирани специалности:
 - „Зооинженерство“, редовна и задочна форма на обучение;
 - „Зооинженерство с информационни технологии“, редовна и задочна форма на обучение.
 - **ОКС „Магистър“**, с 6 акредитирани специалности:
 - „Селекция и репродукция на животните“, редовна и задочна форма на обучение;
 - „Овцевъдство и козевъдство“, редовна и задочна форма на обучение;
 - „Пчеларство“, редовна и задочна форма на обучение;
 - „Производство, преработка и контрол на млякото и млечните продукти“, редовна и задочна форма на обучение;
 - „Дигитализация на животновъдството“, редовна и задочна форма на обучение;
 - „Птицевъдство и преработка на птичи продукти“, редовна и задочна форма на обучение.
- I.2. Акредитиране на нова магистърска програма „Зоополития“.
- I.3. **ОНС Доктор**- да продължи акредитацията на докторските програми:
 - Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването (до следваща акредитация);

- Хранене на селскостопанските животни и технология на фуражите;
- Овцевъдство и козевъдство;
- Птицевъдство.
- I.4. **ОНС Докто р-** да акредитира нови докторски програми:
 - Аквакултура, рибовъдство, рибно стопанство и промишлен риболов.
 - Бубарство.
- I.5. **ОНС Доктор** - да преобразува докторска програма „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“, в: докторски програми по:
 - Генетика и селекция на животните;
 - Репродукция на животните и репродуктивни биотехнологии,
 което отговаря по- адекватно на обучението и научните изследвания в тази насока.

II. Привличане на студенти с ясни цели и убеденост в смисъла на обучението.

Важна роля за укрепване на позициите на ПН 6.3. „Животновъдство“ в АУ-Пловдив има изпълнение на стратегически задачи, свързани с привличане на добре подготвени кандидат-студенти.

Цели

- II.1. Засилване на сътрудничество със специализирани образователни институции в областта на средно образование;
- II.2. Засилване на сътрудничество с потенциални потребители на кадри: бизнес; браншови и развъдни асоциации; държавни и общински служби.
- II.3. Провеждане на мероприятия, свързани с кандидат-студенска кампания с привличане на ученици от профилни и общо образователни училища и гимназии на по-ранен етап от тяхното обучение;
- II.4. Привличане на по-възрастна категория лица, притежаващи средно образование, чрез стимулиране на интереса им към продължаване на обучение в АУ-Пловдив.
- II.5. Разширяване на кандидат-студенската кампания извън пределите на България, като особено внимание да се обърне на държави с компактно население с български произход.

III. Учебна дейност

Обучението в ПН 6.3. „Животновъдство“ се базира на следните водещи принципи:

- приемственост – сред студентите има второ поколение зооинженери, обучени в университета;
- професионална реализация – голям процент от завършилите студенти и докторанти започват работа по специалността преди или веднага след дипломирането си, като част от тях заемат високи административни и управленски позиции в структурите на МЗХ и неговите агенции, развъдни и браншови организации, предприятия и комплекси по производство и преработка на животинска продукция;
- трайни връзки между образованието, науката и бизнеса;
- новаторство и гъвкавост – нови учебни планове и програми, включително на чужд език.

Цели:

- III.1. Актуализиране на учебните планове и програми, в съответствие с мисията и целите на Университета и изискванията на пазара на труда;

- III.2. Стимулиране на интеруниверситетското образование чрез разкриването на нови съвместни програми и хибридни специалности с други университети; създаване на условия за мобилност на студентите и академичния състав;
- III.3. Стимулиране на интернационализацията, създаване на условия за международна мобилност на студентите и академичния състав;
- III.4. Въвеждане на гъвкави форми на обучение и нови методи на преподаване (електронни форми, дистанционно обучение, нови подходи в практическото обучение);
- III.5. Повишаване на контрола върху качеството на учебния процес;
- III.6. Осигуряване на учебния процес с преподаватели с необходимата квалификация;
- III.7. Привличане на изявени представители на бизнеса и науката в учебния процес и комисиите за държавни изпити и защиты на дипломни работи във всички ОКС в професионалното направление;
- III.8. Подобряване на качеството за обучение, съобразно резултатите от външното оценяване, мнението на работодателите и динамиката на пазара на труда;
- III.9. Подобряване на учебната материално-техническа база:
 - o Подобряване на качеството на лабораторното оборудване;
 - o Изграждане на учебни ферми, отговарящи на най-новите технологични и технически стандарти;
- III.10. Подпомагане на провеждането на стажовете в реална производствена среда;
- III.11. Разширяване на достъпа до обучение през целия живот, чрез осигуряване на различни тематични направления и актуални курсове за продължаващо обучение;
- III.12. Подкрепа за реализация на завършилите студенти и докторанти.

IV. Научна дейност

Научната дейност в ПН 6.3. „Животновъдство“ е традиционно важен аспект наред с обучението. Катедра „Животновъдни науки“ заема значимо място сред българска изследователска общност в областта на животновъдството, като учените от катедрата са високо-ценени и в чужбина.

За предстоящия стратегически период основни насоки за развитието на научната дейност са в унисон със стратегическите цели, заложи в общата стратегия за развитие на научната дейност в АУ-Пловдив.

Цели:

- IV.1. Създаване на среда максимално стимулираща разкриване на потенциала на всеки член на катедрата;
- IV.2. Стимулиране и подкрепа на всички инициативи в областта на научната дейност, особено подкрепяне на млади нехабилитирани преподаватели;
- IV.3. Разработване на научни проекти по актуални и значими за науката, бизнеса и обществото проблеми;
- IV.4. Насърчаване на разработване на научни проекти към Фонд научни изследвания към МОН, международни програми и ЦНИТТЗИС на АУ.
- IV.5. Привличане на учените от чужбина и изявени специалисти от животновъдния бизнес;
- IV.6. Включването на учените от катедрата в големи интердисциплинарни научни разработки;
- IV.7. Публикуване на научни статии в престижни международни списания, със значение при оценяването и акредитацията на професионалното направление и Аграрния университет;

- IV.8. Продължаване на традиции за широко включване на студенти и докторанти, в научни разработки и проекти на катедрата;
- IV.9. Продължаване на традиции за включване на студентите и докторантите при написването и оформяне на научни статии и доклади;
- IV.10. Продължаване на традиции за организиране и провеждане на международни и национални научни форуми в областта на животновъдството, като в максимална степен да се стимулира участието на студенти и докторанти като докладчици.
- IV.11. Създаване на научни кръжоци по интереси с привличане на изявени учени и пенсионирани преподаватели от катедрата в тяхното извеждане.

V. Кадрово развитие

Катедра „Животновъдни науки“, като основно звено, обезпечавашо обучението по ПН 6.3. „Животновъдство“ има много добри дългогодишни традиции за целенасочена кадрова политика, в резултат на което е налице добро кадрово развитие и обезпеченост с необходимите специалисти във всички области на животновъдството. Съществува добра приемственост и работа с млади преподаватели. Катедрата се отличава с висока сплотеност на преподавателите и разбиране на важността на усещането за екипност във всички дейности, свързани с обучението и с научната дейност. В Катедрата има традиционно подчертано внимание към нуждите при развитието на всеки преподавател и постоянно стимулиране на личната активност и стремежа за развитие на всеки от нейните членове.

Цели:

- V.1. Хабилитиране на всички главни асистенти в рамките на следващите 2 години;
- V.2. Привличане в катедрата на асистенти и главни асистенти за обезпечаване на научните специалности, поради липсата или пенсионирането на водещите преподаватели в следващите 3-5 години, по: физиологията на животните; пчеларството; генетиката и селекцията на животните; храненето на животните; аквакултура;
- V.3. Съхраняване на традициите за сплотеност и екипност на работа в катедрата.

VI. Професионална реализация на студентите и връзки с бизнеса.

На подпомагането на професионалната реализация на студентите в АУ-Пловдив традиционно се отделя значително внимание. Една от стратегическите задачи е запазване на високата оценка, която работодателите дават на нашите студенти, както за теоретичната, така и практическата подготовка. В ПН 6.3. „Животновъдство“ има много добри успехи и постижения в професионална реализация на завършили студенти, докторанти и преподаватели. Членовете на катедра „Животновъдни науки“ и наши, завършили студенти са били: министър на земеделието, председател на Селскостопанска академия, ректор на ВИЗВМ (днес Тракийския университет), ректор на Аграрен университет- Пловдив, изпълнителни директори на ИАСРЖ, преподаватели, научни работници, председатели на развъдни организации, членове на УС или работещи в развъдни организации. Наши кадри участват регулярно в разработването и оценката на развъдни програми, разработват национални стратегии за развитие на аграрния сектор, участват в различни комисии към министерства и ведомства.

Стратегическо значение има продължаване и активизиране на дейности, свързани с:

- VI.1. Организация на регулярни професионални срещи и форуми, насочени към студенти от специалностите в ПН Животновъдство;
- VI.2. Активно насърчаване участието на студенти от специалностите в ПН Животновъдство във всички, провеждани в АУ-Пловдив събития;

- VI.3. Подпомагане на срещи на студентите с лидерите в бизнеса, браншови и развъдни организации, с цел запознаване с най-добрите постижения в животновъдство, провеждане на стажове, начините за кандидатстване за стаж и работа и др.;
- VI.4. Запазване на дългогодишни традиции за участието на студенти от специалностите в ПН Животновъдство в международно изложение по животновъдство в Париж, на което студентите от АУ са взимали първи награди.
- VI.5. Провеждане на дискусии за тенденциите и предизвикателствата пред земеделието на бъдещето, както с представителите на бизнеса, така и с водещи учени в България и в чужбина.
- VI.6. Продължаване на традициите за провеждане на учебните практики, както и изнесено обучение във водещи животновъдни ферми, базите на институтите и научните центрове на Селскостопанска академия, на Изпълнителната агенция по селекция и репродукция в животновъдството, ДП „Кабиюк“ и др., с част от които има сключени договори за сътрудничество.

За запазване на активния диалог с бизнеса в областта на животновъдството ще се осъществява:

- VI.7. Постоянен контакт на преподавателите от ПН 6.3. с практиката и потребителите на обучените от нас кадри;
- VI.8. Разработване и актуализиране на учебни планове и програми с участие и консултации на ***представители на икономиката, социални институции, студенти, завършили специалисти и др. заинтересовани страни.***
- VI.9. Включване на изявени представители на бизнеса и науката в областта на животновъдството в изпитни комисии, защиты на преддипломния стаж.
- VI.10. Подпомагане и стимулиране на дейността на преподавателите от ПН 6.3. активно участващи в работа на браншови и развъдни организации; в работа на работни групи и комисии по разработване на национални стратегически документи и различни комисии към министерства и ведомства.
- VI.11. Включване на изявени представители на животновъдния бизнес в организация и провеждане на научни и браншови форуми, научни и научно-приложни конференции.
- VI.12. Запазване на традиционни допитвания на работодателите, приели студенти на стаж, чрез попълване на анкетни карти.

VII. Материално-техническа обезпеченост.

За обучението в ПН 6.3. „Животновъдство“ АУ-Пловдив разполага с животновъдни ферми с богати колекционни стада, съвременна техника и оборудване за обучение на студентите. С модерни научни и експериментални лаборатории и съвременни учебно-опитни бази разполагат и всички факултети на Университета, които също участващи в обучение на студенти от ПН 6.3. „Животновъдство“.

За стратегическия период основни задачи се свеждат до:

- VII. 1. Запазване на приоритетното, при обучението по профилиращите зооинженерни дисциплини, обучение във фермите на кат. „Животновъдни науки“ и учебно-опитните полета на другите катедри, в лаборатории на Университета;
- VII. 2. Запазване на традициите за поддържане във фермите на АУ-Пловдив на стада животни, представляващи важно значение за опазване на местни генетични ресурси – автохтонни породи говеда, овце, кози, птици, пчели и др..

- VII. 3. Търсене на финансови възможности за неотложни ремонтни дейности и изграждане на модерни сгради и съоръжения в учебно-експерименталните ферми на АУ-Пловдив;
- VII. 4. Търсене на финансови възможности за изграждане на нов пчелин, поради попадането на стария в зоната на инфраструктурни пътни проекти в гр. Пловдив.

VIII. Укрепване на ПН 6.3. Животновъдство и ролята му в обществото

Цели:

- VIII.1. Предприемане на стъпки за включване на „Зооинженерство“ и „Зооинженерство с ИТ“ в списъка на защитени специалности.
- VIII.2. Оформяне на аргументирано предложение за предприемане на необходими стъпки към МС на Република България за промяна на названието на факултета от „Факултет по агрономство“ във „Факултет по агрономство и зооинженерство“.
- VIII.3. Излизане от сферата само на университетско образование и наука, и използване на капацитета и материалната база на катедра „Животновъдни науки“ за създаване на:
 1. Център за обучение, терапия и рехабилитация на хора с увреждания и специални потребности, чрез различни форми на „зоотерапия“, „хипотерапия“, „апитерапия“ и др..
 2. Център за деца и ученици „Докосване до живата природа“, за контакт с животните, производство на животински продукти при домашни условия, творчески ателиета.
 3. Център за възрастни хора „Отмора сред любовта на животните“, с възможности за включване в процесите при отглеждане на животните.

Стратегията е обсъдена и приета на заседание на КС (протокол №15 / 25.11.2024 г.)

Стратегията е приета на заседание на ФС (протокол № 6 / 26.11.2024 г.)

Стратегията е утвърдена на заседание на АС (протокол №8 / 27.11.2024 г.)